

LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, fyller 20 år i år. Det uppmärksammar "På rätt sida" genom flera artiklar som mer ingående beskriver vilka möjligheter LSS ger i vardagslivet.

LSS ger stöd för att underlätta det dagliga livet

Den här artikeln är inledningen på närmare presentation av insatserna inom LSS, lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. Avsnittet är en fortsättning på artikeln "LSS – lagen som ger livskvalitet" i *Reflex* nr 5 2014. Den kan hämtas via juridiksidorna på www.neuroforbundet.se

Det är kommunerna som står för övervägande delen av insatserna enligt LSS. Det är alltså hos dem man ansöker. Med ansökan bifogas intyg från sakkunnig, beroende på vilken insats man ansöker om.

Värt att veta är också att det går att få flera insatser enligt LSS samtidigt. Man kan dock inte få några andra insatser än de tio preciserade insatserna. Behöver man hjälp med något annat får man istället ansöka om det enligt Socialtjänstlagen.

NÄR ANSÖKAN LÄMNATS in, startar kommunen/försäkringskassan en utredning där de tittar på fakta som; tillhör den sökande någon av de personkretsar (grupper) som kan få insatser enligt LSS? Har den sökande behov av insatsen i fråga för att tillförsäkras de goda levnadsvillkor som anges i lagen? Tillgodoses behovet på annat sätt? Svaren på frågorna leder fram till beslut om insatsen ska beviljas eller inte. Alla beslut enligt LSS kan överklagas (kostnadsfritt),

PÅ RÄTT SIDA

Magnus Andersson är koordinator för rättsombuden på Neuroförbundet

»Detta är komplement till de insatser som ska ges av sjukvård, habilitering och rehabilitering.«

i första hand till förvaltningsrätten. Här kan Neuroförbundets rättsombud hjälpa till.

STEG 1: ATT TILLHÖRA PERSONKRETSEN

För Neuroförbundets medlemmar är det som regel personkrets 2 eller 3 som är aktuella. För att tillhöra personkrets 2 ska man ha ett "betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom". Det kan gälla personer som drabbats av tumörer, stroke, eller skador som beror på yttre våld som trafikskador.

För att tillhöra personkrets 3 behöver man enligt lagstiftarens definition ha "varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service". I denna grupp kan personer med neurologiska diagnoser som ms, parkinson eller als ingå.

VID EN ANSÖKAN om LSS gäller det alltså för det första att "kvala in" i en av dessa personkretsar. Man kan redan av skrivningarna om kraven för personkretsarna förstå, att det inte är "vem som helst" som kan komma ifråga för LSS. Detta är en missuppfattning kring LSS – att det skulle vara lätt att få en insats beviljad. Tvärtom har

kraven ökat de senaste åren, då vår högsta förvaltningsdomstol tolkat lagen strängare och slagit fast att kravet för att tillhöra personkrets 3 är högt.

Om man tillhör någon av personkretsarna finns det sedan tio olika typer av hjälpinsatser att ansöka om. För var och en har lagstiftaren angett ett syfte med insatsen. Vid bedömningen av om du kan få insatsen, tar man hänsyn till om du behöver den för att uppnå de goda levnadsvillkor som är målet med LSS.

INSATS 1: RÅD OCH STÖD

”Rådgivning och annat personligt stöd, som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder”

Den första insatsen kallas råd och stöd. Ansökan görs hos landstinget (alternativt en region). Med ansökan ska intyg bifogas som då ska beskriva behovet av insatsen. ”Rådgivning och annat personligt stöd” innebär stöd av personal, som förutom sin yrkeskunskap också har kunskap om hur det är att leva med stora funktionshinder.

De som ger stödet kan vara kurator, psykolog, sjukgymnast, talpedagog, logoped, arbetsterapeut. Stödet kan vara riktat till personen med funktionsnedsättning, men även till anhöriga och närstående. Viktigt att känna till är

Livskvalitet. Även anhöriga och närstående till en person med funktionsnedsättning kan ha rätt till råd och stöd enligt lagen.

FOTO: HÅKAN SJUNNESSON

LÄS MER:

✓ *LSS – lag om stöd och service till vissa funktionshindrade*

✓ *Dom i Högsta förvaltningsdomstolen, angående kraven för att tillhöra personkrets 3, HFD mål 4440-11.*

att detta är komplement till de insatser som ska ges av sjukvård, habilitering och rehabilitering.

Gränsen är hårfin mellan vad som kan anses som ”råd och stöd” enligt LSS och vad som i stället är sjukvårdens ansvar. Är syftet att underlätta det dagliga livet för den enskilde, bör det betraktas som råd och stöd enligt LSS och då är hjälpen kostnadsfri.

OM INSATSEN I stället handlar om att förbättra funktionsförmågan är den att betrakta som hälso- och sjukvårdens ansvar. Här är några domar som kan illustrera vad råd och stöd enligt LSS kan omfatta och inte.

✓ I en dom från Kammarrätten i Göteborg år 2008 fick anhöriga rätt till rådgivning och samtalskontakt enligt LSS, i den svåra situation som de upplevde med en person med en svår funktionsnedsättning. Kammarrätten kom fram till att syftet från den sökande var att underlätta det dagliga livet för mannens familj. Därför skulle insatsen inte betraktas som hälso- och sjukvårdslagens ansvar, utan den skulle ges som en LSS-insats.

✓ Kammarrätten i Göteborg dömde 2004 i ett mål som gällde sökt råd och stöd av dietist och sjuksköterska. Personen som sökte hade en diagnos som bland annat innebar nedsatt tugg- och sväljförmåga, och ville tillförsäkras optimalt energiupptag i samband med måltider. Stödet av dietist och sjuksköterska hade dock en tydlig medicinsk prägel, enligt kammarrätten, och beviljades därför inte insatsen enligt LSS.

ETT MÅL I slutet av 2013 i kammarrätten i Göteborg, gällde en person med en psykisk sjukdom som gick hos en leg. psykoterapeut. Han hade ansökt hos landstinget om att få insatsen som råd och stöd enligt LSS, och därmed få kostnaden ersatt. Ämnena för samtalen var bland annat funderingar kring äktenskap och familjebildning.

Kammarrätten ansåg samtalen vara ett mycket viktigt komplement till den medicinska behandlingen. De biföll mannens överklagan på så sätt att han beviljades samtalsstöd. Ett dilemma för mannen var dock att kammarrätten uppdrog åt landstinget att utforma de vidare insatserna. Det var alltså inte säkert att mannen fick fortsätta hos samma psykoterapeut.

I kommande artiklar här På rätt sida ska vi fortsätta genomgången av LSS, dess insatser och olika rättsfall. Närmast på tur står personlig assistans. ✗